

RAS

PROGRAM PODRŠKE PRIVREDNIM DRUŠTVIMA ZA USVAJANJE PRINCIPA POSLOVANJA U MEĐUNARODNIM LANCIMA VREDNOSTI

PRILIKA ZA RAST I RAZVOJ

Kako se svetska trgovina suočava s izazovima kao što su trgovinski ratovi, poremećaji u lancima snabdevanja i promene u politici, mnoge kompanije razmatraju diverzifikaciju i lokalizaciju svojih lanaca dobavljača kako bi smanjile rizik i osigurale kontinuitet snabdevanja. Upravo ovde nastaju prilike za naše domaće kompanije da postanu lokalni dobavljači multinacionalne kompanije.

Kada privredno društvo postane deo lanca dobavljača MNK to obično znači **stabilan tok prihoda** jer su MNK dugoročno orijentisane i imaju kapacitet da redovno naručuju proizvode ili usluge od svojih dobavljača. Biti dobavljač MNK može pomoći lokalnim privrednim društvima da **povećaju svoju vidljivost i ugled na tržištu**. Takođe, kroz saradnju s MNK, lokalni dobavljači mogu dobiti **pristup novim tržištima** jer MNK imaju globalnu prisutnost i distributerske mreže koje mogu koristiti sa svojim dobavljačima.

Saradnja s MNK pruža manjim privrednim subjektima priliku da **razviju svoje poslovne veštine**. To može uključivati poboljšanje kvaliteta proizvoda ili usluga, usvajanje boljih poslovnih praksi i upravljanje složenijim zahtevima i standardima koje postavlja MNK. One od svojih dobavljača često traže inovativna rešenja kako bi unapredili svoje proizvode ili usluge, a to je prilika za male firme da **pokažu svoju kreativnost i inovativnost**.

Biti deo lanca dobavljača MNK može pomoći našim kompanijama da postanu **konkurentnije na tržištu**. Povezivanje lokalnih kompanija sa MNK i uspostavljanje dugoročne saradnje utiče na stabilnost svih segmenata poslovanja: stabilan prihod, povećanu vidljivost, pristup novim tržištima i mogućnost rasta i inovacije.

ŠTA JE PROGRAM PODRŠKE PRIVREDNIM DRUŠTVIMA ZA USVAJANJE PRINCIPA POSLOVANJA U MEĐUNARODNIM LANCIMA VREDNOSTI I PO ČEMU SE RAZLIKUJE OD DRUGIH PROGRAMA?

Trendovi u lancima dobavljača obično odražavaju promene u globalnoj ekonomiji, tehnologiji, regulacijama i potrošačkim preferencijama. U poslednjih nekoliko godina ne može da se ne primeti značaj sledećih segmenata koje treba pratiti, a to su: **digitalizacija, automatizacija, održivo poslovanje i reputacija, transparentnost, fleksibilnost i upravljanje rizicima**.

Ovi trendovi oblikuju način na koji kompanije upravljaju svojim lancima dobavljača i teže da se osigura prednost u dinamičnom poslovnom okruženju.

Kako bi podržala privredne subjekte da unaprede znanja, modernizuju poslovanje i poboljšaju poslovne performanse, a sve u cilju uspostavljanja saradnje sa MNK i potencijalnim dobavljačima, Razvojna agencija Srbije je pokrenula Program podrške privrednim društvima za usvajanje principa poslovanja u međunarodnim lancima vrednosti.

Program je nastao kao rezultat direktne saradnje sa MNK koje posluju u Srbiji, ali i nakon višegodišnjeg iskustva u sprovođenju Programa podrške privrednim društvima za ulazak u lance dobavljača.

Za realizaciju ovog programa opredeljen je budžet u iznosu od 50.000.000,00 RSD.

Bespovratna sredstva se mogu dodeliti za finansiranje opravdanih troškova vezanih za realizaciju **najmanje dve projektne aktivnosti**, od kojih jedna mora biti „Sprovođenje evaluacije poslovnih performansi koja prethodi ulistavanju na referentne interaktivne platforme.

INTERAKTIVNE MEĐUNARODNE PLATFORME su online platforme koje omogućavaju kompanijama da efikasno upravljaju svojim lancem dobavljača i sprovedu procene održivosti ili druge vrste procena kvaliteta i performansi dobavljača.

Ove platforme često pružaju alate za komunikaciju, praćenje podataka, analizu i izveštavanje kako bi kompanije mogle bolje da razumeju i upravljaju svojim dobavljačima. Platforme podržavaju transparentnost u lancu snabdevanja i omogućavaju razmenu informacija između kompanija i njihovih dobavljača.

Nije neobično da strana kompanija „traži“ od potencijalnog dobavljača pregled ocene na nekoj od platformi.

Opravdani troškovi su **troškovi projektnih aktivnosti nastali na dan podnošenja Prijave i kasnije**, bez uračunatog PDV, za koje se odobravaju bespovratna sredstva. Korisnik je u obavezi da ugovore kojima se realizuju projektne aktivnosti predviđene Ugovorom o dodeli bespovratnih sredstava, zaključuje isključivo sa trećim licima, i to sa onima koja nisu povezana lica sa Korisnikom.

Maksimalno se može odobriti 7.000.000,00 RSD po korisniku.

KOME JE NAMENJEN PROGRAM?

Program je namenjen **privrednom subjektu** koji je **registrovan u Republici Srbiji** najkasnije do **01. januara 2020. godine**, ima minimum **15 zaposlenih** i bavi se **proizvodnjom direktnih ili indirektnih materijala, komponenata, sistema i podsistema za proizvode**, a posluje u **sledećim sektorima**:

- proizvodnja električne opreme;
- proizvodnja metalnih proizvoda;
- proizvodnja računara, elektronskih i optičkih proizvoda;
- proizvodnja nepomenutih mašina i nepomenute opreme;
- proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica;
- proizvodnja ostalih saobraćajnih sredstava;
- proizvodnja proizvoda od gume i plastika;
- ostalo štampanje, pod kojim se podrazumeva samo štampanje etiketa, „pametnih“ kartica i nalepnica.

Osim ovih kapaciteta, potrebno je da podnosilac prijave ima određene finansijske kapacitete, i to*:

- da **je udeo prihoda Podnosioca prijave od prodaje proizvoda** u Poslovnom prihodu od prodaje veći ili jednak 50% u 2022. godini;
- da **vrednost osnovnih sredstava** na dan 31.12.2022. nije manja od 25.000.000,00 dinara;
- da protiv Podnosioca prijave nije pokrenut prethodni stečajni postupak, nije otvoren stečajni postupak, nije pokrenut postupak reorganizacije ili nije pokrenut postupak likvidacije.

Posedovanje implementiranog standarda ISO 9001 je neophodno, ali ukoliko podnosilac prijave ne poseduje odgovarajući sertifikat, kroz ovaj program mogu se odobriti sredstva i za implementaciju i sertifikaciju pomenutog standarda.

Privredno društvo koje nema uspostavljenu saradnju sa MNK ili dobavljačem MNK, a razume da je za dugoročnu saradnju neophodno da unapredi pojedine segmente u svom poslovanju, ne nužno kroz podizanje kapaciteta proizvodnje i kvaliteta proizvoda nabavkom opreme, može da aplicira za bespovratna sredstva za **unapređenje konkurentnosti i digitalizacije**, kao i za **konsultanstu podršku za unapređenje poslovnih performansi**.

Ukoliko podnosilac prijave ispunjava sve opšte, finansijske i poslovne uslove, i ukoliko ostvari minimum od 150 poena na proceni poslovnih performansi, ostvaruje pravo na odobrenje bespovratnih sredstava za implementaciju aktivnosti za koje je aplicirao.

* Detaljna lista opštih i posebnih uslova nalazi se u Uputstvu za sprovođenje Programa podrške privrednim društvima za usvajanje principa poslovanja u međunarodnim lancima vrednosti.

AKTIVNOSTI KOJE SU PODRŽANE PROGRAMOM

PODRŠKA ZA UNAPREĐENJE KONKURENTNOSTI I DIGITALIZACIJE		
Naziv aktivnosti	% sufinansiranja*	Maksimalan iznos sredstava
TROŠKOVI ULISTAVANJA NA REFERENTNE INTERAKTIVNE PLATFORME - sprovođenje evaluacije poslovnih performansi koja prethodi ulistavanju na referentne interaktivne platforme**	100	200,000.00 RSD
TROŠKOVI ULISTAVANJA NA REFERENTNE INTERAKTIVNE PLATFORME - pretplata na referentne interaktivne platforme	80	200,000.00 RSD
SERTIFIKACIJA SISTEMA KVALITETA - industrijski standardi specifični za Podržane delatnosti (kao što su IATF 16949/IRIS/CE-3A/CEN, VDA 6.3 i drugi pojedinačni specifični standardi u grupi CEN standarda), sertifikacija sistema menadžmenta sistema kvaliteta (ISO 14001, ISO 50001, ISO 18001, ISO 45001, ISO 27001 i sl.).	60	2,500,000.00 RSD
UVOĐENJE SOFTVERSKIH REŠENJA	70	5,000,000.00 RSD
IZRADA WEB STRANICE I OPTIMIZACIJA U INTERNET PRETRAŽIVAČIMA	70	300,000.00 RSD

** Aktivnost za koju je neophodno aplicirati, kako bi se odobrila sredstva za druge aktivnosti.

KONSULTANTSKA PODRŠKA

Podrška	% sufinansiranja*	Maksimalan iznos sredstava
Konsultantska podrška za optimizaciju proizvodnih i poslovnih procesa	70	3,000,000.00 RSD
Konsultantska podrška za uvođenje ili unapređenje korporativnog upravljanja	70	2,500,000.00 RSD
Konsultantska podrška za unapređenje i optimizaciju procesa upravljanja kadrovima	70	1,000,000.00 RSD
Uključivanje, uvođenje pravila, procedura i zveštavanja u vezi sa ESG faktorima	70	1,500,000.00 RSD
Priprema koja prethodi sprovođenju terenskog uvida u poslovne performanse od strane MNK / uvođenje sistema kvaliteta prema zahtevima standarda koji su specifični za lance vrednosti u smislu ovog programa	70	2,500,000.00 RSD
Usklađivanje sa zahtevima zelene industrije	70	1,500,000.00 RSD
Konsultantska podrška za planiranje uvođenja softverskog rešenja	70	1,500,000.00 RSD

Shvatajući važnost transparentnosti u lancima dobavljača, ali i važnost povezivanja sa potencijalnim kupcima, za razliku od ostalih programa podrške u ovom programu je obavezna prijava aktivnosti **Sprovođenje evaluacije poslovnih performansi koja prethodi ulistavanju na referentne interaktivne platforme**, jer cilj jeste da se korisnici povežu sa potencijalnim kupcima i upoznaju benefite ovakvih platformi (Npr. SEDEX, Achilles, Ecovadis, SupplyShift, Avetta i dr.).

KAKO SE PODNOSI PRIJAVA?

Javni poziv je objavljen 29. decembra 2023. godine, i trajeće do utroška sredstava, odnosno do 29. aprila 2024. godine.

Prijava za program se podnosi online, preko stranice <https://prijave.ras.gov.rs/pp>, uz kreiranje korisničkog naloga na portalu Agencije, a uz prijavu se podnosi dodatna dokumentacija koja se može preuzeti na sajtu Agencije. Dodatnom dokumentacijom dokazuje se ispunjenost opštih uslova programa.

KAKO SE OCENJUJE PRIJAVA?

Ukoliko se utvrdi da kompanija ispunjava formalne uslove sledi ocenjivanje poslovnih performansi kojom se utvrđuju oblasti za koje je potrebno unapređenje.

U okviru prijave, u segmentu Procena poslovanja, podnosilac prijave odgovara na pitanja iz sedam oblasti poslovanja koje ulaze u proces evaluacije Učesnika, a na bazi metodologije koja je nastala po uzoru na EFQM model izvrsnosti poslovanja.

Ukoliko se ostvari 150 i više bodova prilikom ocenjivanja, korisniku se odobravaju bespovratna sredstva.

TRAJANJE PROGRAMA I REFUNDACIJA SREDSTAVA

Odobrene aktivnosti se mogu realizovati u periodu od **18 meseci** od zaključenja ugovora. Refundacija sredstava je moguća kada se sve aktivnosti završe i podnese dokaz o evaluaciji poslovanja od strane interaktivne platforme.